

Photo 007. Smell / Miris

SPECIFICITY OF FINANCING SPORT IN THE EU

SPECIFI NOSTI FINANCIRANJA SPORTA U EU

BLAZEVIC, Ivona & SIVRIC, Hrvoje

Abstract: *This paper presents the financing of sport at EU level, with emphasis on the financing thereof in Republic of Croatia. This work also analyses the financing of sport in selected EU members and shall indicate the special features typical for each of them. The differences are apparent in the analysis of sources of income, which will be observed by the central government (ministries and other government bodies) and local authorities as the general government and by the private stakeholders that make households and companies through sponsorships, donations and other.*

Key words: *financing of sport, European Union, Republic of Croatia*

Sažetak: *Rad prikazuje financiranje sporta na razini Europske unije, s osvrtom na financiranje istog u Republici Hrvatskoj. Analizirat e se financiranje sporta u odabranim lanicama Europske unije te e se nazna iti specifi nosti karakteristi ne za svaku od njih. Razlike su vidljive u analizi izvora prihoda, što e biti promatrano od strane središnje države (ministarstva i ostalih vladinih tijela) i lokalnih vlasti kao op e države te privatnih sudionika koje ine ku anstva te trgova ka društva kroz sponzorstva, donacije i ostalo.*

Ključne riječi: *financiranje sporta, Europska unija, Republika Hrvatska*

Authors' data: Ivona **Blazevic**, mag.oec., Veleu ilište u Slavonskom Brodu, Dr. Mile Budaka 1, Slavonski Brod, ivona.blazevic@vusb.hr ; Hrvoje **Sivric**, mag. cin., Veleu ilište u Slavonskom Brodu, Dr. Mile Budaka 1, Slavonski Brod, hrvoje.sivric@vusb.hr

1. Uvod

Pojmom sporta je obuhvaćeno nekoliko različitih područja, a u sklopu svakoga moguće je razlikovati individualni i društveni interes, što se zatim odražava i na sustav financiranja. Sustav financiranja sporta u Europi obuhvaća brojne izvore prihoda te se sportske organizacije u strukturi svojih prihoda mogu osloniti na mnoge izvore kao što su članarine, prihodi iz javnih izvora na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, pristojbe i naknade vezane za lutriju i klađenje, ekonomsku vrijednost i doprinos volonterskog rada, prihode od sponzorstava, pokroviteljstava i donacija i prihode od medija. Cilj rada je prikazati specifičnost, ali ujedno i raznolikost strukture financiranja sporta unutar odabranih članica EU, uključujući i RH.

2. Financiranje sporta u Europskoj uniji

Jedno od najopsežnijih istraživanja sustava financiranja sporta u Europi provedeno je 1990. godine od strane Odbora za razvoj sporta Vijeća Europe. Godine 2000. istraživanje je ponovljeno, ali samo na razini Velike Britanije i Francuske. Sljedeće veliko istraživanje provedeno je 2005. godine i obuhvatilo je 27 zemalja EU, uključujući i Bugarsku i Rumunjsku. Iz analiza je vidljivo da je razvoj sporta u državama EU pretežno vezan za kućanstva i u manjoj mjeri za gospodarstvo, dok od javnih izvora dominiraju, u dvostruko većem iznosu, sredstva lokalnih proračuna. Podaci dobiveni iz posljednjeg kruga istraživanja za zemlje EU prezentirani su u izvješću objavljenome 2011. godine, a odnose se na 27 zemalja EU i to s podacima za 2008. godinu. Prema spomenutom istraživanju, struktura izvora financiranja sporta prikazana je u tablici 1.

Kućanstva	Lokalne vlasti	Središnja država	Sponzorstva i donacije	Medijska prava	Pristojbe i porezi	Ostalo	Ukupno
101	26	10,7	10,5	5	0,2	0,4	153,8
65,67	16,9	6,95	6,83	3,25	0,13	0,26	100

Tablica 1. Struktura financiranja sporta u EU 2008. (u mlrd. EUR)

U tablici 1. vidljivo je da se struktura financiranja sporta s više od 65% odnosi se na prihode od kućanstava. Drugi su važan izvor sredstava tvrtke koje sponzoriraju sport i doniraju sredstva za tu namjenu, a zatim slijede javni izvori (središnja država i lokalne vlasti), s ukupno 21,2 mlrd. EUR. Medijska prava donijela su 5 mlrd., a pristojbe, porezi i ostali izvori zajedno 600 mil. EUR.

Prema istraživanjima financijska sredstva za sport dijele se među nositeljima sportskih aktivnosti. Od dijela sredstava financiranju se aktivnosti nacionalnih sportskih saveza, nacionalnih olimpijskih odbora i sportskih klubova (sportska administracija, treninzi, pripreme i natjecanja sportaša, materijalni troškovi, organizacija sportskih događaja i sl.). Znatno trošak čine sportski objekti (korištenje,

najam i održavanje), dok se određena količina novca slijeva u vrhunski sport i organizaciju velikih sportskih priredbi.

2.1. Specifičnosti financiranja sporta u odabranim zemljama Europske unije

U daljnjem tekstu navest će se neke specifičnosti vezane za financiranje sporta u odabranim zemljama EU, odnosno u tablici 3. specifičnosti u izvorima prihoda za sport. U Austriji lokalne vlasti pružaju sportsku infrastrukturu kao što su sportski objekti, sportski tereni, oprema. Financiranje sporta obveza je saveznih pokrajina u Njemačkoj. Njemačka je tržište igara na sreću regulirano na lokalnoj razini. Savezne vlasti izdaju dozvolu za organiziranje lutrije. Najveći dio prihoda od igara na sreću odlazi u sportski sektor. Osnovna je zadaća lokalnih vlasti Danske izgradnja i održavanje sportskih objekata te financiranje amaterskih klubova, ali je i profesionalni sport uvelike financiran javnim sredstvima sa svih razina vlasti.

Švedska nema opći zakon o sportu. Lutrije moraju djelovati s ciljem javne koristi. Višak sredstava ostvaren kockanjem se koristi za financiranje razvoja društvenih djelatnosti. U češkoj lokalne vlasti sudjeluju s 13,5% u ukupnom financiranju sporta (manje nego središnja država, koja sudjeluje sa 17,7%). Velik dio prihoda za sport potječe od usluga lutrije, klađenja i kockanja. [2] U Mađarskoj se javno financiranje obavlja ugovorima s korisnicima. Privatno financiranje sporta obavlja se putem sponzorskih ugovora između privatnih trgovačkih društava i sportskih udruga (klubova i saveza). Najveći udio u financiranju sporta Slovenije ima privatni sektor, 39,5%. Javno se financiranje u najvećoj mjeri ostvaruje na lokalnoj razini (33,1%). Općinske vlasti moraju omogućiti sportsku i rekreacijsku infrastrukturu na svom području i brinuti se o razvoju sporta i rekreacije.

ZEMLJE/ IZVORI PRIHODA	Središnja država	Lokalne vlasti	Ku anstva	Trg. društva
Austrija	578,3	138,8	3081,7	355,4
Njemačka	211	4880	24442	2400
Danska	123	470	568,2	278
Švedska	164,9	497,3	2702,7	464,9
češka	93	71	300	62
Mađarska	70,5	177,1	243,4	28,2
Slovenija	28	76	35	90,8

Tablica 2. Izvori prihoda za sport u odabranim zemljama zemljama EU (u mil. eura)

Prema podacima iz tablice 2., deskriptivnom statistikom izrađeni su osnovni statistički parametri te su rezultati prikazani u tablici 3. Iz priložene tablice 3. vidljivo je da postoji značajna razlika u načinu financiranja sporta u odabranim zemljama zemljama EU, za svaku varijablu.

Aritmetičke sredine izražene su neujednačeno, što je u skladu s očekivanjima, dok su varijance i standardne devijacije relativno visoke, a naročito u varijablama „IP - lokalne vlasti“ i „IP - kućanstva“. Preko koeficijenta varijabilnosti može se primijetiti da je variranje manje u zemljama znatno manje u varijabli „IP - središnja država“ što je i indirektan pokazatelj da je u toj varijabli manja razlika u načinu financiranja sporta između odabranih zemalja. Veća varijabilnost je manje u varijablama „IP - lokalne vlasti“ i „IP - kućanstva“ što nas navodi vjerojatno na zaključak da navedene varijable najbolje razlikuju zemlje u načinu financiranja sporta.

Izvor prihoda	AS	Min	Max	Var	SD	V
IP-središnja država	181,2	28,0	578,3	34288,9	185,2	102,2
IP-lokalne vlasti	901,5	71,0	4880,0	3109279,9	1763,3	195,6
IP-kućanstva	4481,9	35,0	24442,0	79012807,0	8888,9	198,3
IP- trg. društva	525,6	28,2	2400,0	709786,1	842,5	160,3

Tablica 3. Deskriptivni pokazatelji mjernih varijabli

IP–izvor prihoda, **AS**–aritmetička sredina, **Var**–varijanca, **SD**–standardna devijacija, **Min**–minimalna vrijednost, **Max**–maksimalna vrijednost, **V**–koeficijent varijabilnosti, **Skew**–stupanj asimetrije, **Kurt**–stupanj zakrivljenosti, Podaci su obrađeni statističkim paketom STATISTICA 11.0.

3. Financiranje sporta u Republici Hrvatskoj

Slično kao i u Europskoj uniji, osnovu financiranja sporta u Hrvatskoj čine prihodi koje pravne i fizičke osobe koje obavljaju sportsku djelatnost ostvare obavljanjem sportske djelatnosti, članarine koju ostvaruju sportske udruge, dio prihoda od privatanjavanja igara na sreću i sredstva kojima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grad Zagreb i država pomažu obavljanje sportske djelatnosti. Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grad Zagreb utvrđuju javne potrebe u sportu i za njihovo ostvarivanje osiguravaju financijska sredstva iz svojih proračuna u skladu sa Zakonom o sportu. [3]

Izvori	2008.		2009.		2010.	
	kuna	%	kuna	%	kuna	%
Kućanstva	129.663.346	5	132.318.965	6	145.369.190	7
Gospodarstvo	876.206.987	35	712.365.400	34	571.949.310	28
Javni izvori	1.087.682.957	43	1.081.763.691	51	1.048.798.038	51
Ostali izvori	413.365.160	16	187.403.169	9	308.747.480	15
Ukupno	2.506.918.451	100	2.113.851.225	100	2.074.864.018	100

Tablica 4. Struktura prihoda sporta prema izvorima – kućanstva, gospodarstvo, javni (proračunski) izvori i ostali izvori od 2008. do 2010. godine

Tablica 4. Prikazuje strukturu prihoda sporta u Hrvatskoj prema izvorima. Nedostatak hrvatskog sporta je velik udio javnih izvora financiranja. Naime, za sustav sporta srednjoročno ni dugoročno nije dobro da uvelike ovisi o javnim izvorima financiranja

te da svoj daljnji razvoj temelji na javnim izvorima financiranja. Sustav sporta u prihodima od ku anstava ima najviše rezerve i potencijala za osjetan rast. [1] U periodu od 2008. do 2010. godine prihodi sporta od ku anstava u RH kontinuirano su rasli. U tablici je vidljivo da 2010. godine iznose 145.369.190 kn što je povećanje od 12,11% u odnosu na baznu 2008. godinu. No i dalje ima najmanji udio u strukturi prihoda.

4. Zaključak

Glavni izvori prihoda za sport u odabranim članicama EU su sredstva ku anstava, subvencije javnog sektora (državnoga, regionalnoga i lokalnoga), sponzorstva, pokroviteljstva i donacije, prihodi od naknada koje plaćaju lutrije i prireiva i klaenja i kockanja te prihodi od medijskih prava organizatora sportskih događaja. Osim navedenih prihoda, sportske organizacije imaju koristi od volonterskog rada te od besplatnog korištenja sportskom infrastrukturom koje im omogućuju državne ili lokalne vlasti te privatna trgovačka društva.

Udio izvora prihoda za financiranje sporta u EU znatno varira, a u odabranim članicama EU oscilacije su evidentne.

U državama sa saveznim ustrojem, poput Njemačke ili Austrije, pokrajine imaju autonomiju u određivanju prioriteta i financiranju sporta. Austrijska središnja država izdvaja najviše za financiranje sporta (578,3 mil. eura) dok u Njemačkoj lokalne vlasti sudjeluju s najvećim udjelom u financiranju profesionalnih sportskih klubova, sa ukupno 4880 mil. eura.

Međutim, najveći udio u ulozi u financiranju sporta imaju ku anstva. U Hrvatskoj, njihov udio u strukturi prihoda sporta u 2008. godini je iznosio samo 5%. Do 2010. se isti povećao na 7%, no što je i dalje nedovoljno. Ključan problem u hrvatskom sportu je što se isti oslanja na javne izvore, a nužan je zaokret prema izvorima u vidu ku anstava koja i u svim promatranim zemljama, izuzev Slovenije, prednjače u strukturi prihoda za sport.

5. Literatura

[1] Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (2012). *Financiranje sporta u republici hrvatskoj s usporednim prikazom financiranja u europskoj uniji*, Institut za javne financije, Zagreb

[2] Eurostrategies (2011). *Study on the funding of grassroots sports in the EU*, Final report, Volume II – Country Reports

[3] Zakon o sportu, *Dostupno na*: <http://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu>
Pristup: 22-04-2014

[4] Dizdar, D. (2006). *Kvantitativne metode*, Kineziološki fakultet u Zagrebu, Zagreb